

SZAKMAI BESZÁMOLÓ
A
MÁSIK KULTURÁLIS EGYESÜLET
/MÁSIK PRODUKCIÓ/
2020.
ÉVÉRŐL

Másik Egyesület egy új, fiatal művészekből álló alkotócsoporthoz, melynek célja, hogy a magyar kultúra különböző területein innovatív, kísérletező, korunkra közvetlenül reagáló érvényes alkotásokat hozzon létre. Mindemellett szeretné műsoron tartani azokat a produkciókat, melyeket az alapító alkotók hoztak létre és a közönség a mai napig életben tartja őket, mert hónapról hónapra megtöltik a nézőteret és kíváncsiak - nem csak az előadásokra, hanem az azt követő beszélgetésekre is.

Marie Jones: KÖVEK (a zsebben)

*Játsszák:
Jászberényi Gábor
Gulyás Hermann Sándor*

Marie Jones darabja két fiatalember útkeresésének és életre szóló barátságának története egy írországi kisvárosban, Kerryben. Egy Hollywoodi forgatócsoport érkezik a városba, hogy kosztümös amerikai filmet forgassanak Írországban.

A statiszták a helyi lakosok közül kerülnek ki, így csöppen a forgatásba Jake, az életválsággal küzdő helyi srác és a messziről érkezett álmodozó, Charlie.

Közös sorsuk, hogy egyikük sem találja a helyét a világban.

Charlie saját forgatókönyvétől várja a megoldást, Jake pedig reményt veszve sodródik jövőképe és valódi perspektíva nélkül.

Miközben zajlik a forgatás, megismerkedünk a városka emblemikus lakóival, híres hollywoodi filmsztárokkal és a filmszakma sokszor kegyetlen, gátlástalan, érzéketlen képviselőivel, akik gondolkodás nélkül lépnek át bárkin, ha saját érdekük úgy kívánja. Így esik meg, hogy a tizenéves kábítószerfüggő Sean-t először kirúgják a forgatásról, majd pedig kidobadják a helyi kocsmából. Ezeknek az eseményeknek hatására öngyilkosságot követ el, kövekkel a zsebében vízbe öli magát.

A forgatás új fordulatot vesz, Jake és Charlie megpróbálja felkutatni Sean öngyilkosságának valódi okát, majd úgy döntenek, hogy megfilmesítik saját történetüket.

Az előadás különlegessége, hogy minden szerepet a két fiatal, Charlie és Jake játszik, olykor másodpercenként bravúrosan váltva ugranak egyik szerepből a másikba, így mesélve el saját történetüket, ahogy ők emlékeznek rá.

A játéktér egy kör alakú porondból és négy bőröndből áll. Ezekből a bőröndökből épül fel minden helyszín a körben ülő nézők fantáziájának segítségével a forgatási helyszíntől az öltözőig, a kocsmától a templomig. A bőröndök önmagukban is hordoznak jelentést, mindenféleképpen cselekvő attribútumot jelölnek, hiszen vagy éppen megérkezik velük valaki, vagy éppen távozik.

A körben ülő nézők szerves részei a játéknak, olykor statisztái a filmnek, olykor törzsvendégei a kocsmának, jelenlétük és közös játékuk meghatározó eleme az előadásnak.

Az identitáskeresés, a jövőkép-nélküliség generációs problematika.

Az a széles spektrumú ingerháló, amelyen ma átszűrődik egy fiatal, rengeteg lehetőség látszatát villantja fel, azonban igazi perspektívát nem kínál. Nem mutat utat, csak trendet, nem segít tájékozódni, csak informál. Előadásunk az absztrakció eszközével dolgozik. Úgy működik, mint az olvasás. A színészek generálnak egy kódolható jelet, megjelenítenek egy-egy figurát, egy-egy helyszínt, amit aztán a néző fantáziája kelt életre, így képzeletének segítségével személyes képet rajzol a történetről, melynek maga is részese.

Előadásunk és egyben a Másik Kulturális Egyesület célkitűzése, hogy a színházzal éppen ismerkedő fiatalok különleges élményben részesüljenek a fővárosban és vidéken egyaránt, egyrészt az előadás témáját tekintve, másrészt pedig az előadás formájából fakadóan sikerüljön lebontani azokat a rossz prekonceptiókat, amiket hordoznak magukban a színházzal kapcsolatban.

Az előadás játékosága lehetővé teszi, hogy a nézők is részesei legyenek a történetnek, ezáltal személyesen legyenek érintve azokban a problémákban, amiket az anyag felvet. A pályaválasztás, az önmagunk keresése, a kötelesség és az önmegvalósítás szembenállása központi témája az előadásnak. Eltökélt szándékunk, hogy ezekről a témákról érdemben, kreatívan, játékosan gondolkodtassunk és párbeszédre ösztönözzünk.

Előadásaink után rendszeresen szervezünk beszélgetéseket, többször felmerül, hogy mi a feladata, a kötelessége és a lehetősége az eljövendő nemzedéknek. Tapasztalataink szerint rengeteget tud segíteni egy éppen kibontakozó fiatalnak, ha jó időben magas színvonalú művészi munkával találkozik kap inspirációt egy színházi előadástól.

Reményeink szerint azok, akik megnézik munkánkat, közelebb kerülnek önmaguk megismeréséhez, ezáltal konkrétabban tudnak kérdezni és konkrétabb válaszokat tudnak majd adni önmaguknak, hiszen ezt a belső munkát mindenkinek saját magának kell elvégeznie.

Tallér Edina: EGY PERCCSEL TOVÁBB

*Nő: Kondákor Zsófi
Férfi: Jászberényi Gábor
Rendező: Gerner Csaba*

Az előadás központi témája a családon belüli erőszak és az ebből fakadó traumák elfojtása, majd felszínre hozatala. Ma Magyarországon minden ötödik nőt ér rendszeres, párkapcsolaton belüli bántalmazás, verbális vagy fizikai módon.

Ez azt jelenti, hogy előadásunk nézői között nagy számban található olyan emberek, akik elszenvednek, vagy elszenvedtek hasonló borzalmakat.

A döntésképtelenség és a felelősségvállalás hiánya generációs tünet.

A darabot Tallér Edina a Kalligram kiadónál megjelent A húsevő című saját regényéből írta színpadra.

A színpadi adaptáció egy harminc év körüli gyönyörű nő története, aki képtelen az életében a felelősség teljes döntések meghozatalára, ezért egy álomba menekül, ahol megidézi életének fontos állomásait.

Miközben saját emlékei között kutat, megpróbálja életre hívni társát, aki számára a legmegfelelőbb kalauz ebben az utazásban, a tökéletes férfit. Azonban a tökéletesség korántsem felhőtlen: a férfi személyében megidéződik az apja, a nevelőapja, a nagyapja vagyis minden fontos férfi szereplő az életében. Utazása alatt körvonalazódnak látszik egy szörnyűségekkel teli múlt, amiben a megaláztatás, a családon belüli erőszak, a gyermekkorban elszenvedett traumák felszínre kerülése segít megérteni jelen helyzetét, ezzel közelebb kerülve önmaga megismeréséhez, és problémáinak megoldásához.

Tallér Edina kortárs magyar író szövege kiválóan alkalmasnak bizonyult arra, hogy humort nem nélkülözve, mégis komolyan és érzékenyen reagáljon erre a tünetre.

Bízunk benne, hogy előadásunkkal hozzá tudunk járulni ahhoz, hogy ezek az emberek meg tudják hozni saját felelősségteljes döntésüket, és el tudnak jutni olyan szervezetekhez, akik segítenek feldolgozni traumáikat.

Előadásunk után rendszeresen tartunk beszélgetéseket a szerző jelenlétében, tervünk, hogy az érintettek minél informáltabbak legyenek a témában, azokat pedig, akik szerencsések és nem kerültek ilyen helyzetbe, szeretnénk tovább érzékenyíteni, hogy amennyire csak lehet, aktívan tegyék meg társadalmi felelősségvállalásukat, hogy közelíteni tudjunk egy erőszaktól mentes világ felé.

Az előadást a budapesti RS9 Színházban játsszuk, de jártunk vele Dunaújvárosban, Békéscsabán, Kiskunhalason, Székesfehérváron is.

Az előadás az I. Vallai Péter Kortárs Színházi Fesztiválon elnyerte a fődíjat.

Több szervezettel kapcsolatban állunk, szívesen látnák előadásunkat. Fontosnak tartják ügyünket, hogy a családon belüli erőszak témájára egy színházi előadással reagálunk, ezzel hívva fel a figyelmet a problémákra és közösen gondolkodva a megoldások keresésére. Fontosnak tartjuk, hogy az előadás továbbra is havi rendszerességgel fusson, hogy így még több érintetthez eljutva tudjunk egy égető problémáról közvetlenül kommunikálni.

Tervünk, hogy vidéken is rendszeresen megmutathassuk előadásunkat, szívesen látnak minket több városban, azonban általában ezeknek a befogadóhelyeknek az anyagi lehetőségeik meglehetősen szűkösek, így a vendéghatékot nekünk kell finanszíroznunk, amire sajnos egyesületünknek jelenleg még nincs kapacitása, csak pályázati forrásból lenne erre lehetőségünk.

Továbbá fontosnak tartjuk a kortárs magyar, azon belül a kortárs magyar irodalom női képviselőinek népszerűsítését a fővárosban és vidéken egyaránt.

Queneau-Jászberényi: STÍLGYAK

*Játsszák:
Jászberényi Gábor
Gulyás Hermann Sándor*

Raymond Queneau Stílusgyakorlatok című 1947-ben íródott műve egy pársoros rövid történet 99 féle variációja. A virtuóz írói bravúr 99 különböző stílust kínál fel ennek az egyszerű történetnek az elmesélésére. De vajon, hogyan és miért kerül az ember olyan helyzetbe, hogy egy történetet százféleképpen kelljen elmesélnie?

Queneau művét furcsa mód áthatja a háború utáni feszült időszak légköre. Valahogy a sorok között olvasva érezzük a reménytelenség és egyben az újrakezdés köteleességének fojtogató érzését is.

Alkotócsportunk egy érdekes és izgalmas kísérlettel reagál a Queneau-i bravúrra, beilleszti a variációkat egy történetbe, ahol két fiatal embernek egyetlen lehetősége van a túlélésre, ha szórakoztató történetükkel nevetésre bírják a rájuk fegyvert szegező katonákat. Ameddig képesek a szórakoztatásra, addig élnek.

A történet egy elképzelt háború idejében játszódik, de tulajdonképpen játszódhatna bármelyik háborúban. Két fiatal a fronton találkozik egy lövészárkban, ahonnan menekülésre kényszerülnek, egymásra utaltságuk összeláncolja őket, kényszer megismerkedésük pedig elszakíthatatlan barátságot sző közöttük. Menekülésük után egyik abszurd helyzetből a másikba sodródnak, és még fel sem ocsúdtak, de szövetségeseik máris dezertálással vádolják őket. Nincs hova menniük, ezért elhatározzák, hogy hazamennek. Útközben számtalan abszurd, lehetetlen és kényelmetlen helyzetbe kerülnek, ahonnan leleményességük segítségével mindig képesek továbblendülni. Végül fogságba esnek, ahol csak egy lehetőségük van az életre. A történet itt kezdődik, és itt is ér véget.

A pársoros történet a saját megismerkedésük történetének foszlányaiból rakódik össze, és miközben szenvedélyesen küzdenek az életben maradásért, megelevenedik személyes sorsuk és elénk tárul, hogyan kerültek ebbe a szélsőséges, lehetetlen helyzetbe.

Az előadást áthatja az életigenlés és az élni akarás. Szereplőink a halál torkában is képesek reményre találni, kreativitásukat és játékoságukat fegyverként használják túlélésükért. Nem tudjuk meg, mi lesz szereplőinkkel, nekünk kell arról dönteni. Sorsukat a nézők szövik tovább, vezessen az akármerre is.

Az előadás különleges látványvilágot kínál. A díszlet 15 darab asztalkából áll, amiből bármit lehet építeni, akár egy színpad nagyságú falat akár egy vonatbelsőt akár egy háború frontvonalát is. Ezekre a térbeli elemekre van vetítve fényfestéssel (mapping) az adott helyszínnek animált világa, ez segíti a nézőket elmerülni ebben a furcsa, tragikomikus, kitalált népmesében.

Így találkozunk az 1947-es Queneau-i szöveg egy kortárs magyar történetbe ágyazva a XXI. század látványvilágával.

Az előadás több szempontból is tekinthető kuriózumnak. Egyrészt a Queneau-i történetet ilyen formában még nem dolgozták fel sehol, másrészt formája és látványvilága furcsa elegyet alkot a kreatív, játékos jelenetekkel, harmadrészt pedig a humor, a szórakoztatás, az ötletesség a fantázia segítségével gondolkodtat el minket arról, hogy mindig van remény a túlélésre.

A mai felgyorsult és sokszor értékvesztett világunk olykor csak halvány perspektívát ad egy fiatalnak arra, hogy hogyan definiálja reálisan saját magát, hogy ne adja fel az álmait. Előadásunkkal ezt a halvány perspektívát szeretnénk kiélesíteni.

Elképzelt történetünk rávilágít arra, hogy bármikor bárki kerülhet olyan szélsőséges helyzetbe, ahol megbélyegzetté válik, és ahonnan önmaga és lehetőségei pontos ismerete nélkül fennáll a veszélye annak, hogy azonosul a rásütött sztereotípiával.

Célunk, hogy előadásunk reményt kínáljon egy színházi, írói és színészi kuriózummal azoknak, akik nehezen definiálják saját identitásukat, legyen az a kötelesség, a hazaszeretet, az önmegvalósítás, vagy akár a szabályok felülvizsgálata.

Történetünk szélsőséges térben és időben játszódik, egy háborúban. Az itt felépített szabályrendszer értelemszerűen szintén szélsőséges, ebben a szabályrendszerben kell lavírozni szereplőinknek, ráadásul ezek a szabályok folyamatosan változnak.

Ami az egyik pillanatban még érvényes volt, a következőben már nem az. Ezzel a helyzettel nézőink is találkozhatnak akár a hétköznapijaikban is. Szereplőinknek egyetlen lehetőségük van

eligazodni kifordult világukban, az pedig egy belső, morális iránytű segítségével történhet meg, és ez éppen igaz mai világunkra is.

Alessandro Baricco: Novecento c. írása alapján: AZ ÓCEÁNJÁRÓ

*Játsszák:
Jászberényi Gábor
Gulyás Hermann Sándor*

A szerző eredetileg egyszemélyes nagymonológként írta a művet, saját előszavában úgy fogalmaz, hogy egy színházi előadás és egy hangosan felolvasandó szöveg között ingadozik.

A történet 1900-ban indul és a II. világháború után ér véget.

Egy trombitás visszaemlékezése a valaha élt legnagyobb zongoristáról, aki az óceán közepén egy hajón született és soha nem lépett a szárazföldre. Megismerjük a zongorista csodával határos életét, valamint a trombitással létrejövő elválaszthatatlan barátságát, mindezt a XX. század legviharvertebb éveiben. A mű egyben a XX. század lenyomata. Miközben a világot széttépi két háború, mégis képes megszületni a Jazz, ahogy a szerző fogalmaz: "a zene amire Isten táncol, amikor senki sem látja."

A zongorista a történet szerint soha nem hagyja el a hajót, mégis úgy véli ismeri a világot. A számtalan utazás során különböző sorsú, társadalmi osztályú, kultúrájú emberrel találkozik, akiknek történetét, élményeit, személyiségük lenyomatát szivacsként szívja magába. Pontosan le tudja írni, hogy milyen sétálni Párizs utcáin, vagy milyen a naplementét látni egy hegy tetejéről, annak ellenére, hogy személyesen soha nem látta azokat. Ezeket a szerzett élményeket használja művésze kiteljesítésére, miközben zenél, saját belső világába tesz utazást, ahol mindezen helyszínek valóságosak és igaziak.

Az idő múlásával a történet szereplői között egyre inkább élesedik a morális nézetkülönbség. A hajón kívüli világ felfigyel a zongoristára, aki azonban továbbra sem vágyik a szárazföldre, és a "kinti" világtól megszerezhető hírnévre.

Egyetlen dolog bizonytalanítja csak el: szerelmes lesz. A szerelem lehetőségéért egy ízben mégis megkísérli elhagyni a hajót, de az utolsó pillanatban visszafordul, és azt a világot választja, ami a legbiztonságosabb számára.

A trombitás, bár feltétel nélkül szereti a zongoristát az évek múltával lassan realizálja, hogy az az út, amin haladnak nem egyfelé tart. Ezért 7 év tengeren töltött év után leszáll a hajóról.

A történet végén, a tengerészeti hatóság úgy dönt, hogy technikai állapota miatt a hajót fel kell robbantani. A trombitás visszatér a hajóra, hogy megmentse barátját, megpróbálja rábeszélni, hogy ketten együtt hagyják el a hajót. A zongorista azonban már más lelki minőségben van. Felkészült a halálra. A két barát több tonna dinamiton ülve búcsúzik egymástól...

A Baricco által írt szöveg formája a történetmesélés (STORYTELLING), a trombitás visszaemlékezése az eseményekre, ezért minden hihetetlennek tűnő túlzás elfogadható, és átélhető, hiszen a mesélő így őrizte meg emlékében a valóságot.

Mivel ez a történet egyszerre szól a zongoristáról és a trombitásról, ezért az eredeti művet 2 színészre dramatizáltuk, ami az eredeti szöveg szellemiségét megőrizve egy új kortárs magyar színpadi műként jött létre.

Történetünk az óceánjáró felrobbantása előtti utolsó órákban játszódik. A két barát újraéli az eseményeket, közösen teremtve meg a hajón megforduló összes szereplőt, és az óceánjáró semmihez sem fogható világát, valamint a XX. század első felének legfontosabb eseményeit. A díszlet egy preparált versenyzongora ami egyben maga az óceánjáró.

Fel lehet rá mászni, rá lehet ülni, lehet nyitni, csukni, elforgatni, eldönteni, ezáltal teremteni meg újabb és újabb helyszíneket a gépháztól az első osztály bálterméig, a fedélzettől, a szűk kabinokig.

A színészi játékmódban az absztrahációs technikát tartjuk a legjobb megoldásnak. Ez leginkább az olvasás élményéhez hasonlítható. Egy figurát vagy egy helyszínt egy konkrét és értelmezhető jellel határozunk meg, és ez a jel életre kel a nézői fantáziában. Miután ezek a nagyon pontos jelek meghatározták a játékszabályt, gyakorlatilag bárhova ugorhatunk térben és időben szerepről szerepre a nézői képzelet világában.

A jelmez és kellékhaználatban is a fantázia felszabadítása és a kreativitás felé indulunk el. A játéktérben csak a két szereplőhöz közvetlenül köthető jelmezek és kellékek keltenének életre mindent.

Fontosnak tartjuk, hogy különleges zenei világot varázsoljunk a történethez, egyrészt mert szerves része a cselekménynek a zene, másrészt a különféle hangok, zajok, zörejek szintén a nézői fantáziát mozgatják be és teszik személyessé és megismételhetetlenné az előadást.

A mű több morális kérdést is boncolgat. Szükséges-e hajszolnunk a körülöttünk lévő világból fakadó kiapadhatatlan élményáradatot, vagy saját belső utazásunk képes ugyanoda elrepíteni minket? Ha valamit mélyen, őszintén és tisztán megélünk az valóságnak számít-e, vagy pedig saját virtuális világunkba való bezárkózást jelent? Szükséges-e a társadalmi elvárásoknak megfelelni ahhoz, hogy

megismerjük igazán önmagunkat? Mi a szabadság? Létezik-e szabadság egy meglehetősen zárt világban? Van-e küldetésünk, és ha igen, van-e kötelességünk azt beteljesíteni?

Tallér Edina: CSAK TENYÉRNVI VÉR

Dosztojevszkij: A szelíd asszony című műve alapján.

*Játssza: Gerner Csaba
Rendező: Viktor Balázs*

Dosztojevszkij A szelíd asszony című alkotását munkásságának egyik legkiforrottabb elbeszélésének tartják, a mű témái, szereplői, a jellemrajzok talán itt jelennek meg a legtisztábban.

Tallér Edina színpadi adaptációja rendhagyó módon közelíti meg a kisregény történetét. A szereplő egy purgatórikus térben vezekel, elmeséli a történeteket, folyamatos interakcióban van a nézőkkel. A nézők egyfajta show műsor nézői is egyben. A színész egy személyben jeleníti meg a vezeklő hőst és a műsorvezető figuráját, aki tulajdonképpen önmaga kínban meggyötört lelke. A nézőknek lehetőségük van az előadás folyamán szavazni arról, hogy a történeteket helyesnek vagy helytelennek tartják, a szereplő bűnös vagy ártatlan. Ki a hibás? Valóban bűnt követett el a főszereplő azzal, hogy egy nálánál jóval fiatalabb, mélyszegénységben élő lányt vett feleségül, hogy férfiként a szigorúságot, a szabályokat és az esztelen spórolást helyezte előtérbe, az általa szeretett nővel szemben? Elkövetett-e a nő bűnt azzal, hogy a helyzetéből ezt a menekülési utat választotta, hogy a hosszú hónapokig tartó szótlanságnak asszisztált, hogy hajszál híján fizikálisan is megcsalta a férjét?

Az előadásban a főhős nem csupán elmeséli kettejük történetét, hanem magyarázkodik is. Vádló, vádlott egyaránt ő, hiszen a valóságban senki sem vádolja semmivel, csak saját lelkiismeretével kell megküzdenie. Ez a kettős szerep - vádló-vádlott - jól mutatja a szereplő meghasonulását: képtelen az egységet megtestesíteni, a harmóniát megteremteni, hiányzik belőle az ellentéteket személyesen egybefogó meggyőződés. Kifogásait, ügyetlen

magyarázatait sokszor még ő maga is elveti, de sosem álláspontjának igazát vonja kétségbe, így ellentmondásokba keveredik, saját magát is becsapja, hiszen nem tudja vállalni önmagát; ezért válik szánandóvá, s képtelen kilépni a szánalmasságából.

A főszereplő meghasonlását, a belső én meghasonlását az okozza, hogy ő maga — mint Dosztojevskij hősei általában — képtelen eleget tenni saját belső elvárásainak. Nem az a legfontosabb, mint gyakran gondolja, hogy mások előtt igazolja magát, hanem hogy önmaga előtt álljon tisztán, tehát önmagában ne legyen oka kételkedni, így tudná csak megszüntetni az önbecsülés, önérzet hiányát, ami számos probléma forrása. Hiszen, ha önbecsülését is elveszíti, hogyan várhatná el másoktól, hogy megbecsüljék, értékeljék, elismerően viszonyuljanak hozzá.

Az előadás a kapcsolati problémákra is keresi a választ, de az erkölcsi döntést a nézőkre bízta. A végső ítélet meghozatala a nézőkön múlik, a többség dönt: ki a bűnös? Az emberi kapcsolatok olyan rétegei, ellentmondásai bontakoznak ki a történetben, melynek kulcskérdése: Tudunk-e szeretni? Hol a határ szeretet és birtoklási vágy között?

A játék interaktivitása, a kettős szerepjátszás, rendkívül izgalmas színházi előadást eredményez.

Rendhagyó irodalomóraként is ajánlott középiskolásoknak.

AZ ÉV SZÁMOKBAN

5 DARAB

25 ELŐADÁS

891 NÉZŐ